

Pikkasen parempi periferia

Viitasaaren kaupunkistrategia 2022 - 2026

Sisällys

03	Viitasaaren tilannekuva ja näkymät
05	Kaupunkistrategia 2022 - 2026
06	Visio
07	Vahvasti viitasaarelainen: Toiminta-ajatus ja arvot
08	Päämäärät ja keinot
12	Toimeenpano ja seuranta

VIITASAARI

Viitasaaren tilannekuva ja näkymät

Viitasaarelaiset vahvuudet

- Kaupungin keskeinen sijainti Nelostien ja Sinisen tien risteyskohtana tarjoaa mahdollisuuksia kaupungin kehittymiselle pohjoisen Keski-Suomen seutukeskuksena. Viitasaarella kokonaisnettomuutto kääntyi vuonna 2020 positiiviseksi.
- **Työpaikkojen määrä** on kääntynyt kasvuun vuodesta 2015 alkaen ja työpaikkaomavaraisuus on korkea.
- Viitasaarella **väestön sairastavuus** on laskenut, mutta on edelleen koko maata korkeammalla. **Työttömyysaste** on koko maan keskimääräisellä tasolla ja alentunut merkittävästi.
- Strategiatyön yhteydessä toteutetussa asukaskyselyssä enemmistö vastaajista (53 %, n=475) suosittelisi varmasti tai todennäköisesti Viitasaarta asuinpaikkana. Lumoavan **kauniit maisemat ja luonto** sekä **peruspalvelut** on nostettu usein Viitasaaren vahvuudeksi.

Viitasaaren tilannekuva ja näkymät

Tulevaisuuden haastajat

- Viitasaaren **väestömäärä on laskenut** etenkin luonnollisen väestömuutoksen (syntyvyys, kuolleisuus) myötä. Asukasmäärän ennakoitaan laskevan tilastokeskuksen ennusteessa, **mikäli nykyinen kehitys jatkuu**. Tässä tilanteessa palvelutarpeiden väheneminen ja kunnan pienenevä rahoitus pohja **haastavat kunnan palveluiden järjestämistä** ja nostavat keskiöön **kunnan elinvoimaisuutta tukevat toimenpiteet**.
- Viitasaarella asumisen edellytysten näkökulmasta asukkaat ovat nostaneet huoleksi mm. **työpaikan saamisen Viitasaarella. Samaan aikaan osaavan työvoiman saatavuuden** varmistaminen ja **pk-yritysten omistajavaihdokset** ovat nousemassa Viitasaarellakin yhdeksi keskeiseksi haasteeksi.
- **Maailmantilanteen vuoksi epävarmuus** (mm. omavaraisuus) ja **turvallisuus korostuvat**. Suunnitellut valtakunnalliset uudistukset vaikuttavat myös kuntien rooliin ja toimintaan. Jatkossa kunnilta tarvitaankin **ennakoivaa otetta ja nopeaa reagointia** erilaisiin muutoksiin.
- **Korona** on edelleen nostanut asukkaiden turvallisen ja hyvinvoivan arjen keskiöön eri ikäryhmissä (esim. nuoret ja lapset).
- Koronan vauhdittamana **monipaikkaisuuden ennakoitaan kasvavan, ja paikkariippumattomuus** tuo lisää mahdollisuuksia asumiseen suurten kasvukeskusten ulkopuolella.
- Viitasaaren ja Pihtipuhtaan yhteinen Wiitaunioni purkautuu. Jatkossa arvioitavaksi tulee kaupungin **uusien yhteistyömuotojen arviointi ja näihin liittyvien linjausten tekeminen**.

Kuntien rooli muuttuu

- **Hyvinvointialueuudistus** pienentää kaupungin rahoitusriskejä ja helpottaa talouden suunnittelun ennakoitavuutta, mutta samalla kuntien toimintakatteen sopeutusvara alenee. Kiinteistöveron ja myyntituottojen osuus tulorahoituksesta kasvaa selvästi vuodesta 2023 alkaen. Kunnilla on edelleen keskeinen rooli hyvinvoinnin edistämässä ja jatkossa hyvinvointialueet ovat keskeinen kumppani asukkaiden hyvinvoinnin edistämässä.
- **Työvoima- ja yrityspalveluiden uudelleen järjestämistä koskevan uudistuksen (TE-uudistus) toteutuessa vuodesta 2025 alkaen** kunnan rooli paikallisen elinvoiman ja elinkeinojen edistäjänä vahvistuisi entisestään. Työpaikkojen syntymisen ja työvoiman löytymisen ja työllistyvyyden edistämisen teema korostuu ja edellyttää yhteistyötä alueen kuntien kesken, erityisesti suhteessa koulutuksen järjestäjiin.

VIITASAARI

Pikkasen parempi periferia

VISIO 2035

*Vahvasti
viitasaarelainen*

Toiminta-ajatus:

Edistämme asukkaidemme hyvinvointia, sivistystä ja alueemme elinvoimaa laajassa yhteistyössä.

Arvomme:

Vastuullisesti, rohkeasti ja avoimesti.

Vuonna 2035 Viitasaari on 10 000 asukkaan ja kausiasukkaan elinvoimainen, luonnon voimavaroja kestävästi hyödyntävä, kasvava seutukeskus.

Päämäärät

- 1. Vireä elinkeinoelämä ja monipuolinen työpaikkatarjonta elinvoiman tukijalkana.**
- 2. Viihtyisää asumista keskustasta kyliin.**
- 3. Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen.**
- 4. Kestävästi ja rohkeasti kehittyvä Viitasaari.**

VISIO 2035

**Vuonna 2035 Viitasaari on 10 000 asukkaan
ja kausiasukkaan elinvoimainen, luonnon
voimavaroja kestävästi hyödyntävä,
kasvava seutukeskus.**

Viitasaari 2021

**6 070 asukasta
2 994 kausiasukasta***

Viitasaari 2035

**10 000 vakituista
asukasta ja kausiasukasta**

- Viitasaarella on 2 128 vapaa-ajan asuntoa, joista 1 472 omistaa muualla kuin Viitasaarella asuva henkilö. Arvio kausiasukkaiden määrästä on laskettu olettamalla, että kausiasukkaita on keskimäärin kaksi henkilöä yhtä vapaa-ajan asuntoa (pl. viitasaarelaisten omistamat vapaa-ajan asunnot) kohden.

Vahvasti viitasaarelainen Toiminta-ajatus ja arvot

VIITASAARI

Toiminta-ajatus
eli miksi olemme
olemassa

**Edistämme
asukkaidemme
hyvinvointia,
sivistystä ja
alueemme
elinvoimaa laajassa
yhteistyössä.**

Arvot eli näin me toimimme

Vastuullisesti

Toimimme reilusti, luotettavasti ja avoimesti/läpinäkyvästi. Kehitämme Viitasaarta ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla nykyisille ja tuleville viitasaarelaisille.

Rohkeasti

Tartumme rohkeasti ja ennakkoluulottomasti haasteisiin. Etsimme rohkeasti ratkaisuja ja uskallamme tehdä asioita uusilla tavoilla. Otamme hallittuja riskejä. Emme pelkää epäonnistumista ja opimme virheistä.

Avoimesti

Olemme avoimia uusille asioille ja ihmisille sekä luomme yhteisöä, jossa kaikki kokevat olevansa tervetulleita. Edistämme toiminnassamme yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä yli organisaatiorajojen. Olemme asukkaita varten ja kohtaamme toisemme ihmisinä. Otamme asukkaat mukaan sekä hyödynnämme laajasti yhteisön osaamista.

Päämäärä:

Vireä elinkeinoelämä ja monipuolinen työpaikkatarjonta elinvoiman tukijalkana

Keinoja, joilla toteutamme päämäärää

- Varmistetaan osaavan työvoiman saatavuus panostamalla hyvään yhteistyöhön oppilaitosten kanssa sekä kotoutumispalveluihin.
- Kehitetään kunnan päätöksenteon ja toiminnan yrittäjälähtöisyyttä ottamalla käyttöön yritysvaikutusten ennakoarviointi kunnan päätöksenteossa ja paikallista yrittäjyyttä tukevalla hankintapolitiikalla.
- Parannetaan tiedonkulkua ja yhteistyötä elinkeinoelämän toimijoiden kanssa.
- Kehitetään yrittäjille tarjottavia palveluja.
- Tavoitellaan toimialarakenteen monipuolistumista ja työpaikkojen lisääntymistä etenkin palvelualalla ja teollisuudessa.

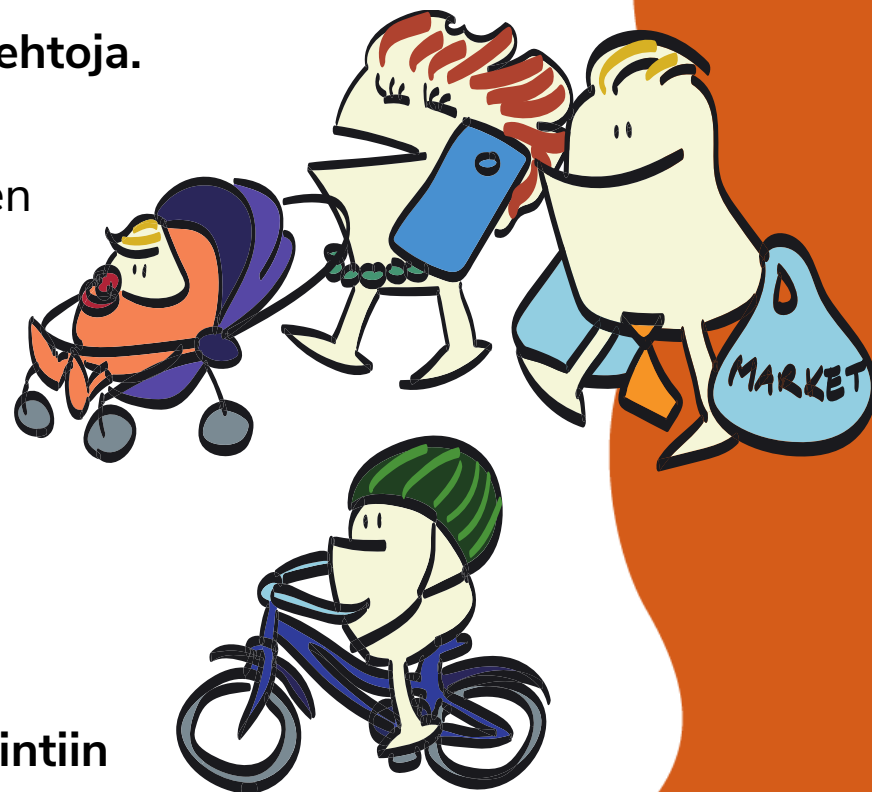

Päämäärä:

Viihtyisää asumista keskustasta kyliin

Keinoja, joilla toteutamme päämäärää

- Edistetään monipuolisia ja eri tarpeita vastaavia asumisvaihtoehtoja.
- Vahvistetaan kuntakeskuksen ja kylien viihtyisyyttä ja **vetovoimaisuutta** varmistamalla yksityisten ja julkisten palvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä kehittämällä ympäristöä ja monipuolisia tapahtumia.
- Vahvistetaan **kuntakeskusta** seudullisena kaupan ja palvelujen keskuksena sekä edistetään tyhjiä tilojen uudelleenkäyttöä.
- **Kylien elinvoima turvataan** tietoliikenne- ja tieyhteyksistä huolehtimalla sekä kylien kehittämishankkeiden rahoitukseen osallistumalla.
- Panostetaan viitasaarelaiseen vahvaan kulttuuriin ja markkinointiin yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Päämäärä:

Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen

Keinoja, joilla toteutamme päämäärää

- Kehitetään palveluhenkistä ja sujuvaa toimintakulttuuria, asukkaiden tiedonsaantia ja asiointia.
- Tuetaan kaikenikäisten asukkaiden hyvinvointia ja varmistetaan lähipalveluiden säilyminen yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa.
- Edistetään nuorten turvallista kasvua ja perheiden hyvinvointia mm. varhaisella tuella ja edistämällä perhekeskustoimintaa.
- Kehitetään liikuntapaikkoja ja tehdään niitä tutuksi kaikki ikä- ja harrastajaryhmät huomioiden.
- Edistetään asukkaiden osallistumismahdollisuuksia ja vastataan järjestöjen toimitilatarpeisiin.

Päämäärä:

Kestävästi ja rohkeasti kehittyvä Viitasaari

Keinoja, joilla toteutamme päämäärää

- Kehitetään henkilöstöjohtamista panostamalla rekrytointiosaamiseen, työkykytoimintaan ja esimiesjohtamiseen.
- Kehitetään digitaalisia sekä mobiili- ja etäpalveluja.
- Vahvistetaan poikkeusolojen huoltovarmuutta ja omavaraisuutta.
- Uudistetaan kaupungin johtamisjärjestelmää, arvioidaan alueyhteistyön muotoja ja tehdään linjaukset käyttöönotosta.
- Lisätään uusiutuvan energian tuotantomahdollisuuksia sekä kehitetään kiertotalouden ratkaisuja.

Strategian toimeenpano ja seuranta

- Strategiaa toteutetaan vuosittain osana talousarviota sekä muilla strategisilla ohjelmilla/suunnitelmilla.
- Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kaupunkistrategiaa ja edellytykset kaupungin tehtävien hoitamiseen turvataan.
- Talousarviossa ja -suunnitelmassa asetetaan toimielintasolla strategiasta johdetut toiminnalliset tavoitteet.
- Strategiasta johdettujen tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti vuosittain.
- Strategia päivitetään tarvittaessa, vähintään kerran valtuustokaudessa.
- Strategian toteutumista kuvaavia mittareita arvioidaan ja tarkennetaan strategiaikauden aikana.

Esimerkkejä seurannan mittareista

Vireä elinkeinoelämä ja monipuolinen työpaikkatarjonta elinvoiman tukijalkana

- Työpaikat (kpl)
- Työpaikkaomavaraisuus (%)
- Työllisyysaste (%)
- Työmarkkinatuen kuntaosuus (€)
- Yritysten liikevaihto (€)
- Kuntabarometri (p)
- Yritykset (kpl)
- Hankerahoitus (€)

Viihtyisää asumista keskustasta kyliin

- Asukasmäärä (hlö)
- Tapahtumarekisterin mukaiset tapahtumat (kpl)
- Tyhjät liikeytilat (kpl)
- Lauantaina auki olevat liikeytilat keskustassa

Tavoitteena hyvinvoiva ja osallistuva kuntalainen

- HYTE-kerroin (p)
- Nettosuositeluindeksi (NPS)
- Syntyneiden lasten lukumäärä
- Äänestysprosentti
- Viitasaarella ilman tutkintoa olevien 20-24 vuotiaiden osuus
- Uimahallin/liikuntapaikkojen kävijämäärät

Kestävästi ja rohkeasti kehittyvä Viitasaari

- Vuosikate/poistot (%)
- Hiilidioksidipäästöt (t CO₂e/as.)
- Henkilöstötyytyväisyys ja sairauspoissaolot
- Kunnan omien rakennusten energiankulutus/hävikkiruuan määrä (kg)/ uusiutuvan energian osuus kulutetusta energiasta